

Nr 107

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1964/65 till allmänna barnbidrag och till bostadsrabatter jämte i ämnet väckta motioner.

(3: e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Femte huvudtiteln

1:o) **Allmänna barnbidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 1 (bilaga 7, punkt 42, s. 81—83 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1964) och under erinran om att riksdagen på hemställan av andra lagutskottet (utl. nr 34) numera bifallit Kungl. Maj:ts i propositionen nr 16 framlagda förslag till ändring av lagen om allmänna barnbidrag, vilket innebär en höjning av bidraget till 700 kr. för barn och år, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 194 000 000 kr.

2:o) **Bostadsrabatter.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 84—86) föreslagit riksdagen att till Bostadsrabatter för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 235 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 180 000 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar Lager och Adolfsson (I: 72) samt den andra inom andra kammaren av fru Ryding och herr Nilsson i Gävle (II: 93), i vilka hemställts att riksdagen måtte 1) besluta om en höjning fr. o. m. den 1 januari 1965 av familjebostadsbidragens fasta del med 25 % enligt vad i motionerna angivits, innefattande samma uppräknings av bidragen för familjer och ensamstående med ett barn, 2) hos regeringen hemställa om att en översyn av inkomstgrän-
Bihang till riksdagens protokoll 1964. 6 saml. Nr 107—108

serna, zonindelningen m. m. verkställes i enlighet med vad i motionerna förordats, såväl som att anvisningar utfärdas rörande tillämpningen av den s. k. trångboddhetsregeln på platser med stark bostadsbrist, samt 3) i skrivelse till regeringen hemställa om förslag till uppräknig av anslaget för familjebostadsbidrag motsvarande i motionerna föreslagna höjningar av bidragen;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Bengtson m. fl. (I: 413) och den andra inom andra kammaren av herr Hedlund m. fl. (II: 495), i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts att riksdagen måtte 1) besluta att pensionärsbostadsbidrag må utgå även i fall, då lägenheten är inrymd i hus, till vilket statligt lån eller räntebidrag ej beviljats, och oavsett tidpunkt för färdigställandet samt även om lägenheten upplåtits med bostadsrätt eller pensionären står som ägare till densamma, samt 2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att av förenämnda yrkanden föranledda ändringar i gällande bestämmelser och anvisningar måtte vidtagas så, att ändringarna träder i kraft den 1 juli 1964;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Bengtson m. fl. (I: 414) och den andra inom andra kammaren av herr Hedlund m. fl. (II: 496), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag till 1964 års höstrikstag rörande bättre grunder för stödet till pensionärernas bostadsförsörjning genom sammanförande av statligt pensionärsbostadsbidrag och kommunala bostadstillägg till en bidragsform, baserad på dels skatteunderlaget i vederbörande kommun, dels den andel av kommunens befolkning vartill pensionärerna uppgår, samt med anknytning till erforderligt stöd för förbättringsverksamhet i enlighet med vad i motiveringen i de likalydande motionerna I: 413 och II: 495 anförts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Virgin m. fl. (I: 419) och den andra inom andra kammaren av herr Heckscher m. fl. (II: 494), i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts att riksdagen måtte besluta att pensionärsbostadsbidrag skall, därest bostaden uppfyller nu gällande standardkrav, utgå oavsett när huset färdigställts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Bengtson m. fl. (I: 510) och den andra inom andra kammaren av herr Hedlund m. fl. (II: 624), i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts att riksdagen måtte besluta 1) att förhöjt bidrag av bostadsrabatt till barnfamiljer fr. o. m. den 1 januari 1965 må höjas med 150 kr. per barn och år, såvitt gäller familjer med högst 6 000 kr. beskattningsbar inkomst och med 50 kr. per barn och år såvitt gäller familjer med 6 000—8 000 kr. beskattningsbar inkomst samt 2) till Bostadsrabatter för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Lundström m. fl. (I: 520) och den andra inom andra kammaren av

herr Ohlin m. fl. (II: 632), i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts att riksdagen måtte besluta 1) att familjebostadsbidragen fr. o. m. den 1 januari 1965 skall förbättras enligt i motionerna framlagt förslag samt 2) att förevarande anslag skall uppföras med 250 000 000 kr., vilket innebär ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 15 000 000 kr. höjt anslag.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 93, II: 494, II: 495, II: 624 och II: 632.

Utskottet. Den vid föregående års riksdag beslutade höjningen av inkomstgränserna och sloandet av tidigare gällande årsgräns för bostadens färdigställande innebär, att antalet barnfamiljer berättigade till *familjebostadsbidrag* i stort sett har fördubblats. Särskilt flerbarnsfamiljerna får härigenom en väsentligt vidgad rätt till sådant bidrag. Såsom departementschefen framhållit, är det särskilt angeläget att kommunerna vid sin planläggning av bostadsproduktionen och fördelningen av tillgängliga lägenheter söker tillgodose flerbarnsfamiljernas behov av större bostadsutrymmen.

I ett flertal motioner har yrkanden framförts om höjning av familjebostadsbidragens belopp. Utskottet vill erinra om att principerna för bidragen behandlades vid föregående års riksdag. Utskottet anförde därvid bl. a. (utl. nr 42, s. 26 ff.) att familjebostadsbidragen, som är avsedda att täcka en del av merkostnaden för en modern och rymlig bostad i förhållande till priset för en sämre, inte har till syfte att utgöra ett allmänt ekonomiskt stöd till flerbarnsfamiljerna. Ett sådant stöd ansågs inte kunna fästas vid villkor beträffande bostaden. Utskottet framhöll vidare, att bidragsbeloppen ej borde vara högre än som påkallades för att nämnda syfte med bidragsgivningen skulle tillgodoses.

Frågan om en lämplig utformning av det bostadspolitiska stödet till barnfamiljerna bör enligt utskottets mening ses i samband med andra familjepolitiska stödformer, bland vilka de allmänna barnbidragen intar en betydelsefull ställning. Inom familjeberedningen pågår undersökningar bl. a. rörande barnkostnaderna. Dessutom behandlas frågan om barnbidragen av allmänna skatteberedningen. Såsom framgår av propositionen väntas de båda beredningarna framlägga vissa förslag och rekommendationer under loppet av innevarande år.

På grundval av det anförda och då utskottet anser att en mera allmän prövning av familjestödets utformning bör avvaktas, avstyrker utskottet de i motionerna I: 72 och II: 93, I: 510 och II: 624 samt I: 520 och II: 632 gjorda yrkandena om höjning av familjebostadsbidragens belopp och därav föranledd uppräknings av anslaget.

Utskottet kan inte tillstyrka den i motionerna I: 72 och II: 93 förordade översynen av inkomstgränserna, zonindelningen m. m.

Vad beträffar den i sistnämnda båda motioner väckta frågan om tillämpningen av den för familjebostadsbidragen gällande trångboddhetsregeln är

utskottet inte berett att förorda något undantag för vissa orter. Förevarande motionsyrkande avstyrkes således.

I motionerna I: 413 och II: 495 samt I: 419 och II: 494 föreslås vissa ändringar rörande villkoren för *pensionärsbostadsbidrag*.

Utskottet vill erinra om att bostadsförbättringsutredningen har att se över stödet till pensionärsbostäderna och därmed även bestämmelserna om pensionärsbostadsbidrag. Enligt vad som framgår av den av utskottet tidigare denna dag behandlade propositionen nr 85 angående åldringsvårdsfrågor m. m., överväger utredningen förslag om att vidga pensionärsbostadsbidragets tillämpningsområde i samband med att förbättringslånens kreditfunktion ersättes genom vanliga bostadslån för ombyggnad. I avvaktan på resultatet av denna utredning är utskottet inte berett att tillstyrka ifrågavarande motionsyrkanden.

Med hänsyn till vad utskottet nyss anfört är utskottet inte heller berett att tillstyrka i motionerna I: 414 och II: 496 föreslagen utredning rörande grunderna för stödet till pensionärernas bostadsförsörjning.

Under återopande av det anförda och då utskottet i övrigt inte funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 72 och II: 93, I: 510 och II: 624 samt I: 520 och II: 632, samtliga motioner såvitt de avser höjning av familjebostadsbidragens belopp, icke må bifallas av riksdagen;

II. att motionerna I: 72 och II: 93, såvitt de avser översyn av inkomstgränserna, zonindelningen m. m. och tillämpningen av trångboddhetsregeln, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

III. att motionerna I: 413 och II: 495 samt I: 419 och II: 494, samtliga motioner såvitt de avser villkoren för pensionärsbostadsbidrag, icke må bifallas av riksdagen;

IV. att motionerna I: 414 och II: 496 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

V. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 72 och II: 93, I: 510 och II: 624 samt I: 520 och II: 632, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bostadsrabatter* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 235 000 000 kr.

Stockholm den 8 maj 1964

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 108.

Reservationer

vid punkten 2 (Bostadsrabatter)

1) beträffande familjebostadsbidragen av herrar *Per Jacobsson, Kaijser, Källqvist, Per-Olof Hanson, Per Petersson, Nils-Eric Gustafsson, Harald Petersson, Staxäng, Svensson* i Stenkyrka, *Gustafsson* i Skellefteå, *Nelander, Källstad* och *Turesson*, vilka ansett att

dels det avsnitt i utskottets yttrande, som på s. 3 börjar med »I ett» och på s. 4 slutar med »avstyrkes således», bort ha följande lydelse:

»I ett flertal motioner har yrkanden framförts om höjning av familjebostadsbidragens belopp. Utskottet vill erinra om att ett betydande antal barnfamiljer fått förbättrat familjebostadsbidrag till följd av beslut i frågan vid förra årets riksdag. Såsom påpekats i motionerna har dock inte de sämst ställda barnfamiljerna, som uppenbarligen har de största behoven av ett förstärkt stöd, fått någon del av förbättringarna. Då därjämte årets riksdag beslutat om en viss ytterligare avveckling av generella subventioner, finner utskottet det synnerligen angeläget att en förbättring genomföres för de åsyftade familjerna i avvaktan på resultatet av de överväganden som pågår rörande stödet till barnfamiljerna. Förslaget om att det förhöjda bidraget per barn och år skall höjas med 150 kr. i fall då den beskattningsbara inkomsten ej överstiger 6 000 kr. och med 50 kr. i fall då den beskattningsbara inkomsten överstiger 6 000 kr. men ej 8 000 kr. synes väl avvägt och tillstyrkes av utskottet. Höjningarna bör träda i kraft den 1 januari 1965. Anslaget till bostadsrabatter torde i anledning härav böra uppföras med 250 000 000 kr.

Genom det anförda anser sig utskottet även ha besvarat de i motionerna I: 72 och II: 93 framförda yrkandena rörande familjebostadsbidragets storlek.»

dels ock utskottets hemställan under I. och V. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må med bifall till motionerna I: 510 och II: 624 samt I: 520 och II: 632 ävensom i anledning av motionerna I: 72 och II: 93, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, besluta att familjebostadsbidragen fr. o. m. den 1 januari 1965 skall höjas per bidragsberättigat barn och år med 150 kr. i fall då den beskattningsbara inkomsten ej överstiger 6 000 kr. och med 50 kr. i fall då den beskattningsbara inkomsten överstiger 6 000 kr. men ej 8 000 kr.;

V. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 72 och II: 93 ävensom med bifall till motionerna I: 510 och II: 624 samt I: 520 och II: 632, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bostadsrabatter* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 000 kr.»

2) beträffande villkoren för pensionärsbostadsbidrag av herrar *Per Jacobson, Kaijser, Källqvist, Per-Olof Hanson, Per Petersson, Nils-Eric Gustafsson, Harald Pettersson, Staxäng, Svensson* i Stenkyrka, *Gustafsson* i Skellefteå, *Nelander, Källstad* och *Turesson*, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 4, som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »ifrågavarande motionsyrkanden», bort ha följande lydelse:

»Såsom framhållits i motionerna medför de nuvarande bestämmelserna att vissa pensionärsgupper uteslutes från möjligheten till pensionärsbostadsbidrag. Dessa olägenheter skulle elimineras om de nuvarande kraven på tidpunkt för färdigställande, upplåtelse- och ägandeform samt statlig belåning eller räntebidrag slopades. Utskottet tillstyrker därför att ändringar som påyrkats i motionerna genomföres och tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1964. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare anvisningar och föreskrifter som betingas härav.»

dels ock utskottets hemställan under III. bort ha följande lydelse:

»III. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 413 och II: 495 samt I: 419 och II: 494, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att gällande bestämmelser rörande pensionärsbidrag, i vad gäller statligt lån eller räntebidrag, tidpunkt för färdigställandet samt ägande- och upplåtelseform, må ändras i enlighet med vad utskottet anfört;»

3) beträffande grunderna för stödet till pensionärernas bostadsförsörjning av herrar *Nils-Eric Gustafsson, Harald Pettersson* och *Svensson* i Stenkyrka, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 4, som börjar med »Med hänsyn» och slutar med »pensionärernas bostadsförsörjning», bort ha följande lydelse:

»I anledning av det i motionerna I: 414 och II: 496 framställda yrkandet om utredning rörande stödet till pensionärernas bostadsförsörjning vill utskottet framhålla att de nuvarande stödformerna är behäftade med uppenbara svagheter. Bestämmelserna för pensionärsbostadsbidragen och de kommunala bostadstilläggen är grundade på skatteförhållanden som inte längre äger aktualitet. Detta har medfört att möjligheterna att bereda pensionärerna ett önskvärt bostadsstöd relativt sett försämrats och att kostnaderna för bostadsstödet fördelats mera ojämnt. Det bör även uppmärksammas att den kommunala kostnadsandelen ökat till följd av de numera föråldrade bestämmelserna. Såsom framhållits i motionerna är därjämte möjligheterna att bereda pensionärerna bostadsstöd mycket starkt beroende av det relativa antalet pensionärer i kommunen liksom av skattekraften i kommunen. Utskottet tillstyrker skyndsamt utredning av dessa frågor. I enlighet med

motionerna bör därvid eftersträvas att om möjligt uppnå en stödform samt en sådan kostnadsfördelning att det nuvarande beroendet av relativt antal pensionärer och av kommunal skattekraft upphör. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bedöma huruvida utredningsarbetet bör överlåtas på sittande utredning, eller utföras på annat sätt. Förslag bör föreläggas riksdagen snarast möjligt. Vad utskottet sålunda anfört torde böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.»

dels ock utskottets hemställan under IV. bort ha följande lydelse:

»IV. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 414 och II: 496 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag snarast rörande grunderna för stödet till pensionärernas bostadsförsörjning;»